

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.17.4.2023

Piotr Krzystek
Prezydent Miasta Szczecin
Urząd Miasta Szczecin
Plac Armii Krajowej 1
70-456 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/083 – Realizacja programu „Laboratoria przyszłości”.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Szczecin ¹ Plac Armii Krajowej 1, 70-456 Szczecin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Krzystek, Prezydent Miasta, od 27 listopada 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości”. 2. Nadzór nad realizacją programu dotyczącego wsparcia finansowego na rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości”.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023, do czasu zakończenia kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli ³ Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Adam Milczarek, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/94/2023 z 13 czerwca 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Urząd.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Dalej: NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wnioski składane w 2021 r. przez szkoły, w ramach realizowanego przez Gminę Miasto Szczecin⁵ programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości”⁶, były prawidłowo weryfikowane przez pracowników Wydziału Oświaty⁷ Urzędu, w szczególności sprawdzana była nazwa szkoły, adres, REGON, TERYT, dane z Systemu Informacji Oświatowej⁸ w zakresie ilości uczniów, jak również wysokość wsparcia. Przy weryfikacji wniosków zapewniono bezstronność w oparciu o Kodeks Etyki Pracowników Urzędu.

Weryfikacji liczby uczniów dokonywano na podstawie wydruków z SIO aktualnych na dzień złożenia przez daną szkołę wniosku. W 54 (z 56) przypadkach zawnioskowana do Wojewody Zachodniopomorskiego⁹ kwota wsparcia została wyliczona zgodnie z § 2 ust. 2 uchwały nr 129 Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r. w sprawie wsparcia na realizację inwestycyjnych zadań jednostek samorządu terytorialnego polegających na rozwijaniu szkolnej infrastruktury – „Laboratoria przyszłości”¹⁰.

Sporządzone wnioski Gmina przekazywała do Wojewody¹¹ w terminach określonych w harmonogramie Programu.

Przyznane w ramach Programu środki zostały uwzględnione w budżecie Miasta na 2021 r. i 2022 r. Na potrzeby obsługi środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w Urzędzie 19 lutego 2021 r. wydzielono rachunek bankowy dochodów.

Ujawnione w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły niepodjęcia przez Urząd działań mających na celu zapewnienie wykorzystywania w szkołach wyposażenia zakupionego w ramach Programu poprzez:

- uwzględnienie podczas prowadzenia zajęć z jego wykorzystaniem treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla szkoły podstawowej;
- dzielenie się dobrymi praktykami oraz wymienianie się wiedzą z innymi szkołami w zakresie wykorzystania wyposażenia;
- wykorzystywanie wyposażenia podczas średnio co najmniej 3 godzin zajęć w każdym tygodniu nauki, począwszy najpóźniej od roku szkolnego 2022/2023.

Ponadto, w przypadku dwóch szkół Urząd zawnioskował o niższą kwotę wsparcia, niż wynikało to z liczby uczniów. W wyniku powyższego szkoły te otrzymały środki o 300 zł mniejsze.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła nieprzeprowadzenie przez Urząd kontroli w zakresie wykorzystania przez szkoły wsparcia finansowego otrzymanego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Gmina.

⁶ Dalej: program „Laboratoria przyszłości” lub Program.

⁷ Dalej: WOś.

⁸ Dalej: SIO.

⁹ Dalej: Wojewoda.

¹⁰ M.P. poz. 939, dalej: Uchwała.

¹¹ Za pośrednictwem Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości”.

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą Gmina była organem prowadzącym dla 56 szkół podstawowych¹³. W 2021 r. wszystkie szkoły złożyły wnioski o objęcie wsparciem w ramach programu „Laboratoria przyszłości”. Wnioski te zostały ocenione pozytywnie.

W wyniku weryfikacji ww. wniosków w trzech¹⁴ przypadkach Urząd zawniósł o wyższe kwoty wsparcia, co wynikało z większej liczby uczniów¹⁵ niż zadeklarowała szkoła. W dwóch przypadkach zawniósł o kwoty niższe niż wynikało to z liczby uczniów w szkole, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.1-8, 12-14)

Na podstawie złożonych przez szkoły wniosków Urząd, za pośrednictwem Wojewody, składał do Prezesa Rady Ministrów wnioski o udzielenie wsparcia. Wnioski były przekazywane w terminie do ośmiu dni od ich złożenia.

Wsparcie na rachunek bankowy Urzędu wpływało w terminie od 23 do 41 dni od złożenia wniosków. Środki na rachunki bankowe szkół Urząd przekazał 11 dni¹⁶ po ich otrzymaniu.

(akta kontroli str. 12-13)

Łączna kwota otrzymana przez Urząd na realizację programu „Laboratoria przyszłości” dla 56 szkół wyniosła 8 112,7 tys. zł. Szkoły wykorzystały całość otrzymanych środków (100%) z czego 4 970,7 tys. zł zostało przez nie wykorzystane w 2021 r. (61,3%), 3 142,0 tys. zł w 2022 r. (38,7%).

(akta kontroli str. 11)

2. W Urzędzie nie zostały opracowane odrębne zasady do oceny wniosków składanych przez szkoły.

Dyrektor WOŚ wyjaśniła (...) *realizacja odbywała się na zasadach ogólnych, wynikających z zakresu obowiązków pracowników Wydziału. W czasie spotkania przed realizacją Programu ustalono, że po wpłynięciu wniosku szkoły i otrzymaniu przez WOŚ takiej informacji z Platformy, wniosek będzie drukowany, analizowany – nazwa szkoły, adres, REGON, TERYT, wysokość kwoty wsparcia a następnie przekazywany będzie do inspektora ds. SIO, który będzie weryfikował liczbę uczniów podanych przez szkołę na dzień złożenia wniosku. Następnie po potwierdzeniu przez inspektora ds. SIO prawidłowości danych, wniosek organu prowadzącego będzie wypełniany poprzez platformę na podstawie wniosku szkoły. Data wysłania wniosku przez organ prowadzący będzie zapisywana na wniosku szkoły. Taki sposób postępowania realizowany był w całym toku składania wniosków.*

(akta kontroli str. 80)

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Dalej: SP.

¹⁴ Szkoły Podstawowe nr: 8, 54 i 55.

¹⁵ Według SIO.

¹⁶ Urząd przekazał wszystkie środki 6 grudnia 2021 r.

W Urzędzie nie podjęto szczególnych rozwiązań mających na celu zapewnienie bezstronności osób dokonujących weryfikacji wniosków.

Dyrektor WOś wyjaśniła: *W związku z realizacją programu „Laboratoria przyszłości” wykorzystywano istniejący w Urzędzie Kodeks Etyki Pracowników Urzędu¹⁷, który zawiera zasady i wartości etyczne wyznaczające standardy postępowania. Jeden z punktów tego dokumentu określa zasady bezstronności i bezinteresowności.*

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki wyłączenia osoby weryfikującej wnioski.

(akta kontroli str. 82-84)

Na podstawie szczegółowej analizy sześciu¹⁸ złożonych przez szkoły formularzy aplikacyjnych ustalono, iż wszystkie zawierały wymagane dane. W trzech przypadkach w wyniku weryfikacji przez pracownika WOś stwierdzono, iż szkoły podały błędną liczbę uczniów. Poprawione wnioski były składane następnego dnia od poinformowania dyrektora szkoły o stwierdzonych błędach. Nie wystąpiły przypadki ponownego wzywania szkoły do korekty wniosku.

(akta kontroli str. 12-13, 24, 27-58)

Dyrektor WOś wyjaśniła: *Wydział Oświaty na bieżąco kontrolując złożone wnioski, po ich weryfikacji dzwonił do dyrektora szkoły i w trakcie rozmowy wyjaśniał różnice. Tym samym dyrektorzy po korekcie powtórnie składali poprawione wnioski na Platformę.*

(akta kontroli str. 81)

Weryfikacji liczby uczniów dokonywano na podstawie wydruków z SIO aktualnych na dzień złożenia przez daną szkołę wniosku. W badanych sześciu przypadkach zaopiniowane kwoty wsparcia zostały wyliczone zgodnie z § 2 ust. 2 Uchwały.

(akta kontroli str. 15-23)

3. Na podstawie badania sześciu wniosków o udzielenie wsparcia w ramach programu „Laboratoria przyszłości” złożonych przez Urząd ustalono, iż zostały one prawidłowo wypełnione i przekazane do Kuratorium Oświaty w Szczecinie w okresie od 15 do 28 października 2021 r., tj. w terminach określonych w harmonogramie Programu.

(akta kontroli str. 13-14, 24-58)

Złożone wnioski nie wymagały uzupełnień lub korekt błędów merytorycznych, a wnioskowane kwoty wsparcia były zgodne z metodologią określoną w § 2 ust. 2 Uchwały.

(akta kontroli str. 15-24, 27-58, 84)

4. W związku z przekazaniem na realizację programu „Laboratoria przyszłości” środków w łącznej kwocie 8 112,7 tys. zł, zarządzeniem nr 574/21 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 7 grudnia 2021 r.¹⁹ wprowadzono zmiany do układu wykonawczego budżetu Miasta na 2021 r. w zakresie zestawienia zbiorczego dochodów na 2021 rok według klasyfikacji budżetowej. Środki te ujęto po stronie dochodów, m.in. w ramach działu 801 Oświata i wychowanie w rozdziałach:

- a) 80101 – Szkoły podstawowe
- b) 80102 – Szkoły podstawowe specjalne
- c) 80132 – Szkoły artystyczne

w §6090 Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych przeciwdziałaniem COVID na realizację programu „Laboratoria przyszłości”.

¹⁷ https://bip.um.szczecin.pl/chapter_11435.asp.

¹⁸ Do próby wybrano wnioski złożone przez SP nr 1, 2, 7, 24, 33 i SP Specjalną nr 19.

¹⁹ zmieniającym zarządzenie w sprawie ustalenia układu wykonawczego budżetu miasta na 2021 r.

(akta kontroli str. 90-91)

Zarządzeniem nr 564/21 Prezydenta Miasta Szczecin z 30 listopada 2021 r.²⁰ wprowadzono zmiany w zakresie wydatków na 2021 r. według klasyfikacji budżetowej, po stronie wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w rozdziałach:

- a) 80101 – Szkoły podstawowe
- b) 80102 – Szkoły podstawowe specjalne
- c) 80132 – Szkoły artystyczne

w §6050 *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych*, na realizację Programu „Laboratoria przyszłości” w łącznej kwocie 5 440,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 98-102)

Na potrzeby obsługi środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w Urzędzie 19 lutego 2021 r. wydzielono rachunek bankowy dochodów.

(akta kontroli str. 116-131)

Sprawozdanie z realizacji planu finansowego dla ww. rachunku zostało przedstawione Radzie Miasta w sprawozdaniach z wykonania budżetu Miasta Szczecin za 2021 r. i 2022 r.

(akta kontroli str. 147-186)

W 2021 r. faktyczne wydatki na realizację Programu wyniosły 4 970,7 tys. zł (61,3%). Pozostałe środki w łącznej kwocie 3 142,0 tys. zł zostały zaplanowane do wykorzystania w budżecie Miasta Szczecin na 2022 r.

(akta kontroli str. 89-115, 132-146)

Wydatki na realizację programu „Laboratoria przyszłości” w 2022 r. zostały poniesione w zaplanowanej wysokości – 3 142,0 tys. zł. Tym samym na realizację Programu w latach 2021-2022 wydatkowano 100% otrzymanych środków..

(akta kontroli str. 167-186)

5. Szkoły dla których Gmina była organem prowadzącym wydatkowały na zakup wyposażenia:

- podstawowego łącznie 2 655,8 tys. zł, z czego 2 190,5 tys. zł w 2021 r. i 465,3 tys. zł w 2022 r.;
- dodatkowego łącznie 5 456,9 tys. zł, z czego 2 780,2 tys. zł w 2021 r. i 2 676,7 tys. zł w 2022 r.

W ramach wyposażenia podstawowego zakupiono: drukarki 3D wraz z akcesoriami, filament; mikrokontrolery z czujnikami i akcesoriami; lutownice / stacje lutownicze z gorącym powietrzem; kamery przenośne cyfrowe wraz z akcesoriami; statywy z akcesoriami; mikroporty z akcesoriami; oświetlenie do realizacji nagrań; mikrofony kierunkowe z akcesoriami; gimbale; aparat fotograficzny z akcesoriami.

W ramach wyposażenia dodatkowego zakupiono: wyposażenie stanowisk do pracy narzędziowej/technicznej, narzędzia do obróbki drewna i metalu, specjalistyczne urządzenia i narzędzia, materiały edukacyjne oraz oprogramowanie, w tym z zakresu robotyki i mikroelektroniki, sprzęt gospodarstwa domowego, części zamienne oraz wyposażenie drobne i materiały eksploatacyjne, sprzęt do nagrywania, rejestrowania i obróbki obrazu i dźwięku, pomoce projektowe, środki ochrony indywidualnej.

(akta kontroli str. 225)

6. Dyrektorzy szkół, które otrzymały wsparcie, zostali upoważnieni indywidualnie przez Prezydenta Miasta *do dokonywania w imieniu Gminy zakupów w ramach wsparcia, o którym mowa w § 2 ust. 1 Uchwały*. W każdym z 56 przypadków upoważnienie zostało udzielone 6 grudnia 2021 r.

²⁰ w sprawie zmiany w budżecie Miasta oraz zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia układu wykonawczego budżetu Miasta na 2021 rok.

(akta kontroli str.226-281)

Przekazane przez Urząd do szkół środki finansowe zwiększyły plany finansowe szkół, w których były realizowane zadania związane z Programem.

(akta kontroli str. 76-79)

7. W Urzędzie nie przeprowadzono postępowań o udzielenie zamówień publicznych dotyczących zakupów wyposażenia ze środków pochodzących z Programu. Zakupy były dokonywane każdorazowo przez dyrektora szkoły, która otrzymała wsparcie, na podstawie imiennego upoważnienia udzielonego przez Prezydenta Miasta.

(akta kontroli str. 80, 226-281)

8. Urząd nie zapewniał instalacji, uruchomienia oraz zintegrowania zakupionego sprzętu z infrastrukturą szkolną oraz szkoleń dla osób prowadzących zajęcia.

Dyrektor WOś wyjaśniła: (...) *praktyką jest to, że działania takie jak integracja, konfiguracja i szkolenia są zapewniane przez dostawców sprzętu dla podmiotów kupujących, dyrektorzy realizujący zamówienia wykorzystali tę możliwość i nie zgłaszali do Urzędu dodatkowych potrzeb w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 81)

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych²¹ Urząd nie określił sposobu zapewnienia integracji zakupionego sprzętu z infrastrukturą szkolną, jak również sposobu zapewnienia szkoleń dla osób prowadzących zajęcia po zakończeniu wsparcia w tym zakresie przez dostawcę sprzętu.

(akta kontroli str. 85)

Dyrektor WOś wyjaśniła: *na podstawie planowanej w roku szkolnym 2023/2024 kontroli realizacji Programu, zostaną określone potrzeby / braki szkół w ww. zakresie, a następnie w zależności od ustaleń podjęte działania odpowiadające tym potrzebom.*

(akta kontroli str. 85)

Urząd nie zapewnił podejmowania przez szkoły działań dotyczących wykorzystania wyposażenia w ramach realizacji treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla szkoły podstawowej, dzielenia się dobrymi praktykami i wymieniać się wiedzą pomiędzy szkołami oraz wykorzystania wyposażenia, począwszy najpóźniej od roku szkolnego 2022/2023, podczas średnio co najmniej trzech godzin zajęć w każdym tygodniu nauki. Powyższe zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.85-88)

9. Na podstawie badania sprawozdania²² z wykorzystania wsparcia w ramach Programu za rok 2021 i 2022, które zostało przekazane przez Urząd Wojewodzie ustalono, iż składająca sprawozdanie - Dyrektor Wydziału Oświaty²³ - miała stosowne upoważnienia wystawione przez Prezydenta Miasta Szczecin.

(akta kontroli str. 335-336)

Sprawozdanie za rok 2021 zostało przekazane Wojewodzie 4 lutego 2022 r., a za lata 2021-2022 r. 17 stycznia 2023 r.²⁴, tj. w terminach obowiązujących organ prowadzący szkoły do złożenia sprawozdania.

(akta kontroli str. 370, 391)

Złożone sprawozdanie dotyczące SP nr 7 zawierało informacje dotyczące m.in.:

- kwoty wsparcia otrzymanego przez Urząd (8 112,7 tys. zł);

²¹ 24 sierpnia 2023 r.

²² SP nr 7.

²³ Pełniąca do 31 maja 2022 r. funkcję Zastępcy Dyrektora Wydziału Oświaty.

²⁴ Dot. poprawionego sprawozdania.

- kwoty wsparcia wydatkowanego przez Urząd w poszczególnych latach (4 970,7 tys. zł w 2021 r. i 3 142,0 tys. zł w 2022 r.);
 - zestawienia ilościowego zakupionego sprzętu przez szkołę;
 - kwoty wsparcia przyznanego (tj. 368,7 tys. zł) i wykorzystanego przez szkołę (tj. 178,8 tys. z w 2021 r. i 189,9 tys. zł w 2022 r.);
 - ewentualnych trudności przy wykorzystaniu wsparcia przez szkołę.
- (akta kontroli str. 340-369)

Sprawozdanie za lata 2021-2022 r. zawierało błędy w zakresie pkt 13 sprawozdania, tj. liczby nauczycieli korzystających w szkole z zakupionego wyposażenia podczas lekcji lub zajęć dodatkowych, gdzie wpisano 13 zamiast 10 oraz pkt 63 „Szczypce precyzyjne (półokrągłe) - ilość zakupionego sprzętu”- gdzie wprowadzono liczbę 7009 zamiast „brak odpowiedzi”. Korekta sprawozdania została złożona w wyniku samodzielnego wykrycia błędów przez Urząd.

(akta kontroli str. 390)

W sprawozdaniu za 2021 r. w zakresie trudności wskazano na: ograniczony czas na celowe i rzetelne opracowanie przedmiotu zamówienia; ograniczenie ilości oraz rodzaju sprzętu, wyposażenia u dostawców na terenie Polski; problemy z terminową dostawą; wycofywanie się oferentów z uwagi na braki sprzętu na stanach magazynowych.

(akta kontroli str. 370-372)

W sprawozdaniu za lata 2021-2022 r. w zakresie trudności z wykorzystaniem wsparcia Urząd wskazał, iż szkoła nie zgłosiła żadnych trudności oraz neutralnie oceniła Program. Wskazano ponadto, iż sprzęt będzie wykorzystywany w ramach zajęć z: biologii, edukacji wczesnoszkolnej, informatyki, języka polskiego, techniki, zajęć dodatkowych oraz zajęć w świetlicy, imprez szkolnych, Debat Oksfordzkich.

(akta kontroli str. 342)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niepodjęcie przez Urząd, w okresie objętym kontrolą²⁵, działań mających na celu zapewnienie wykorzystywania w szkołach wyposażenia zakupionego w ramach Programu poprzez:

- a) uwzględnienie podczas prowadzenia zajęć z wykorzystaniem tego wyposażenia treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla szkoły podstawowej;
- b) dzielenie się dobrymi praktykami oraz wymienianie się wiedzą z innymi szkołami w zakresie wykorzystania tego wyposażenia;
- c) wykorzystywanie tego wyposażenia podczas średnio co najmniej 3 godzin zajęć w każdym tygodniu nauki począwszy najpóźniej od roku szkolnego 2022/2023, co stanowiło obowiązek wynikający z § 9 ust. 3 pkt 3-5 Uchwały.

(akta kontroli str.85-88)

Dyrektor WOś wyjaśniła: *W WOś, do czasu prowadzonej kontroli, nie opracowano odrębnych procedur oraz sposobu raportowania wykorzystania zakupionego wyposażenia. Jednak jasno określono, w sposób niesformalizowany, wymogi dotyczące realizacji programu, w tym: realizacji zajęć z wykorzystaniem sprzętu w czasie minimum trzech godzin w każdym tygodniu nauki, wyznaczeniu szkolnego koordynatora i jego roli w programie, uwzględnianiu w trakcie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem sprzętu treści z zakresu doradztwa zawodowego, dzieleniu się dobrymi praktykami oraz wymienianiu się wiedzą z innymi szkołami w zakresie wykorzystania wyposażenia. Przypominano o nich dyrektorom oraz szkolnym*

²⁵ Do 31 sierpnia 2023 r.

koordynatorom Programu w trakcie spotkań on-line, spotkań indywidualnych, rozmów. (...) organ prowadzący nie dokonywał kontroli wykorzystania zakupionego sprzętu. (...) Ze względu na krótki czas od rozliczenia programu, realizacji zakupów przez szkoły, przygotowania sprawozdań, taką szczegółową kontrolę wykorzystywania wyposażenia zakupionego w ramach otrzymanego wsparcia, organ prowadzący planuje od roku szkolnego 2023/24 poprzez wizyty w placówkach, zebrania raportów z dziennika elektronicznego LIBRUS oraz uzyskanie szczegółowych informacji ze szkół realizujących program. Obecnie trwają przygotowania proceduralne do takiej kontroli.

(akta kontroli str. 81, 85-88)

Zdaniem NIK powyższe niesformalizowane zobowiązanie szkół do wykonywania określonych w § 9 ust. 3 pkt 3-5 Uchwały obowiązków nie pozwala na uznanie, że Urząd zapewnił ich realizację. Zgodnie ze słownikiem języka polskiego PWN²⁶ zapewnić oznacza *sprawić, że coś się stanie lub ktoś uzyska coś*. Tym samym zobowiązanie jedynie do realizacji określonych obowiązków, nie jest tożsame ze sprawieniem, że określony stan faktyczny zostanie zrealizowany.

2. Zawnioskowanie przez Urząd w dwóch przypadkach o kwoty niższe niż wynikało to z liczby uczniów w szkole i sposobu wyliczania wsparcia określonych w § 2 ust. 2 Uchwały, tj. w odniesieniu do:

- SP nr 45 zamiast 191,1 tys. zł zawnioskowano o 191,0 tys. zł;
- SP nr 65 zamiast 166,5 tys. zł zawnioskowano o 166,3 tys. zł.

Wnioski dotyczące ww. szkół nie zostały poprawione, w efekcie czego SP nr 45 otrzymała 100 zł mniej wsparcia, a SP nr 65 otrzymała 200 zł mniej wsparcia.

(akta kontroli str. 12-13)

Dyrektor WOś wyjaśniła: *W przypadku wniosków złożonych przez:*

1. SP nr 45 – wniosek szkoły złożony został dla 637 uczniów, tj. na kwotę 191 000,00, natomiast we wniosku złożonym przez organ dla tej szkoły wkradł się błąd pisarski i zawnioskowano o kwotę 191 000,00.

2. SP nr 65 – wniosek złożony został z błędnym wyliczeniem kwoty wsparcia – dla 555 uczniów zawnioskowano o 166 300,00 – winno być 166 500,00. Ten sam błąd rachunkowy został powtórzony we wniosku organu prowadzącego.

(...) Nie mając świadomości popełnionych błędów, nie dokonano korekty wniosków. O popełnionych błędach przekonano się dopiero przy tworzeniu tabeli wszystkich wniosków wraz z liczbą uczniów i kwotami wsparcia. Niestety, było to już po terminie składania wniosków przez organ, dlatego nie dokonano korekty.

(akta kontroli str. 14, 378-379)

Z uwagi na fakt zakończenia naboru wniosków o udzielenie wsparcia NIK odstępuje od formułowania wniosku w ww. zakresie.

OCENA CZĄSTKOWA

Składane przez szkoły do Urzędu wnioski o objęcie wsparciem na realizację programu „Laboratoria przyszłości” w 2021 r. były weryfikowane na zasadach ogólnych, wynikających z zakresu obowiązków pracowników Wydziału Oświaty, w szczególności sprawdzana była nazwa szkoły, adres, REGON, TERYT, dane z SIO w zakresie ilości uczniów oraz wysokość wsparcia

Bezstronność osób dokonujących weryfikacji wniosków została zapewniona w oparciu o Kodeks Etyki Pracowników Urzędu.

Weryfikacji liczby uczniów dokonywano na podstawie wydruków z SIO aktualnych na dzień złożenia przez daną szkołę wniosku. W trzech przypadkach w wyniku weryfikacji wniosków Urząd zawnioskował o wyższe kwoty dofinansowania z uwagi

²⁶ Słownik języka polskiego pod red. W. Doroszewskiego.

na wyższą niż zadeklarowały szkoły liczbę uczniów. W 54 (z 56) przypadkach zawnioskowana do Wojewody kwota wsparcia została wyliczona zgodnie z § 2 ust. 2 Uchwały. W dwóch przypadkach Urząd zawnioskował niższą kwotę dofinansowania niż wynikało to z liczby uczniów w szkole. W wyniku powyższego dwie szkoły otrzymały łącznie o 300 zł mniejsze wsparcie.

Urząd składał wnioski do Wojewody w terminach określonych w harmonogramie Programu.

Środki przyznane w ramach Programu zostały uwzględnione w budżecie Miasta na 2021 i 2022 r., a na potrzeby obsługi środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w Urzędzie 19 lutego 2021 r. wydzielono rachunek bankowy dochodów.

Urząd nie podjął działań dotyczących zapewnienia wykorzystywania w szkołach wyposażenia zakupionego w ramach Programu poprzez: uwzględnienie podczas prowadzenia zajęć z jego wykorzystaniem treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla szkoły podstawowej; dzielenie się dobrymi praktykami oraz wymienianie się wiedzą z innymi szkołami w zakresie wykorzystania wyposażenia; wykorzystywanie wyposażenia podczas średnio co najmniej 3 godzin zajęć w każdym tygodniu nauki począwszy najpóźniej od roku szkolnego 2022/2023.

OBSZAR

2. Nadzór nad realizacją programu dotyczącego wsparcia finansowego na rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych u dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości”.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą²⁷ pracownicy Urzędu nie przeprowadzali działań kontrolnych w szkołach w zakresie wsparcia finansowego otrzymanego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 80, 86-88)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nieprzewodzenie przez pracowników Urzędu kontroli w zakresie realizacji przez szkoły programu „Laboratoria przyszłości” w okresie od 6 grudnia 2021 r.²⁸ do zakończenia czynności kontrolnych NIK²⁹.

(akta kontroli str. 80, 86-88)

Urząd przekazał szkołom wsparcie na zakup sprzętu w ramach programu „Laboratoria przyszłości” 6 grudnia 2021 r. W tym samym dniu wszystkim dyrektorom szkół zostały udzielone upoważnienia do dokonywania w imieniu Gminy zakupów w ramach ww. Programu. W trakcie czynności kontrolnych NIK ustalono, iż przez ponad rok pracownicy Urzędu nie podjęli działań kontrolnych mających na celu weryfikację prawidłowości dokonania przez dyrektorów szkół zakupów oraz podejmowania działań dotyczących wykorzystywania zakupionego wyposażenia.

W styczniu 2022 r. od dyrektorów szkół zostały pobrane jedynie oświadczenia stanowiące, iż (...) *za otrzymane środki zostało zakupione wyposażenie zgodnie z katalogiem dostępnym na stronie gov.pl/laboratoria oraz, że elementy niepokrywające się z katalogiem stanowią akcesoria do pozycji katalogowych lub zostały nabyte zgodnie ze stanowiskiem MF, MEiN i CGT (...)* oraz że dyrektorzy

²⁷ Do 31 sierpnia 2023 r.

²⁸ Daty przekazania środków przez Urząd do szkół i udzielenie upoważnień.

²⁹ 31 sierpnia 2023 r.

posiadają stosowną dokumentację potwierdzającą dokonanie zakupów zgodnie z wymogami „Laboratoriów Przyszłości” – stanowisko MF, MEiN i CGT.

(akta kontroli str. 59-75, 393)

Dyrektor WOŚ wyjaśniła: (...) *Urząd nie prowadził bezpośrednich czynności kontrolnych w zakresie faktycznej realizacji Programu. Obecna, stabilizująca się sytuacja w oświacie (odwołanie pandemii, uregulowanie napływu i statusu dzieci uchodźców z Ukrainy, przyjęcie do szkół drugiego 1,5 rocznika absolwentów szkół podstawowych) umożliwia nam podjęcie działań kontrolnych. Tym samym wprowadzona Zarządzeniem nr 3 Dyrektora Wydziału Oświaty, z dnia 24 lipca 2023 r. „Procedura kontroli realizacji programu laboratorium przyszłości w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina” spowodowała, że od roku szkolnego 2023/24 będą prowadzone kontrole realizacji programu „Laboratoria przyszłości”.*

(akta kontroli str. 87)

Na podstawie art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁰ - Zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków: wójta, burmistrza, prezydenta miasta, przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

Ponadto w Komunikacie Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych w sekcji C zostały określone standardy dotyczące kontroli, w tym:

- standard nr 14 zgodnie, z którym powinny istnieć przynajmniej następujące mechanizmy kontroli dotyczące operacji finansowych i gospodarczych:
 - a) rzetelne i pełne dokumentowanie i rejestrowanie operacji finansowych i gospodarczych;
 - b) zatwierdzanie (autoryzacja) operacji finansowych przez kierownika jednostki lub osoby przez niego upoważnione;
 - c) podział kluczowych obowiązków;
 - d) weryfikacja operacji finansowych i gospodarczych przed i po realizacji.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli, z uwagi na nieprowadzenie przez Urząd kontroli wykorzystania przez szkoły otrzymanego wsparcia, negatywnie ocenia realizację zadań w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań wobec szkół skutkujących zapewnieniem:
 - a) uwzględnienia podczas prowadzenia zajęć z wykorzystaniem wyposażenia zakupionego w ramach Programu treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla szkoły podstawowej;
 - b) dzielenia się przez szkoły dobrymi praktykami oraz wymieniać się wiedzą z innymi szkołami w zakresie wykorzystania wyposażenia zakupionego w ramach Programu;
 - c) wykorzystywania wyposażenia zakupionego w ramach Programu podczas średnio co najmniej 3 godzin zajęć w każdym tygodniu nauki, aż do roku szkolnego 2026/2027.
2. Przeprowadzanie przez pracowników Urzędu kontroli w zakresie realizacji przez szkoły programu „Laboratoria przyszłości”.

³⁰ Dz. U. 2023 poz. 1270 ze zm.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 18 września 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler:
Adam Milczarek
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
Z up.

.....
podpis

.....
podpis